

ivn natuur educatie

Alphen aan den Rijn

Jaarplan 2020

Dit plan is tot stand gekomen met input van de werkgroepen van IVN Alphen aan den Rijn, t.w. Werkgroep Lezingen, Werkgroep Excursie, Vogelwerkgroep, Vlinderwerkgroep, Werkgroep Planologie en Milieu, Jeugdwerkgroepen Vlinders, Fladderaars en NatureXplorers, Fotowerkgroep 'Natuurkiekers', Werkgroep PR, Bonte allerlei, Vrienden van het Heempad. In de bijlage is een overzicht van de activiteiten opgenomen voor zover bekend. Voor het actuele overzicht wordt verwezen naar de website van IVN Alphen aan den Rijn.

1. Visie

Het IVN Alphen aan den Rijn wil mens en natuur dichter bij elkaar brengen, zodat zij de natuur in haar hart kan sluiten en hier ook beter voor kan zorgen.

2. Missie

We willen jong en oud laten beleven hoe leuk, leerzaam, gezond én belangrijk de natuur is.

3. Doelstellingen IVN Alphen aan den Rijn

- a. Activiteiten te ondernemen op het gebied van natuurbeleving, natuureducatie, duurzaamheid en natuurbeheer;
- b. Te bevorderen dat overheidsbestuurders gemotiveerd kunnen opkomen voor behoud en verbetering van de kwaliteit van de natuur en een duurzame leefomgeving;
- c. Daadwerkelijk mee te werken aan de bescherming van de natuur, het landschap en een duurzame leefomgeving op lokaal, regionaal en landelijk niveau inclusief het voeren van procedures en/of het indienen van bezwaarschriften tegen overheden;
- d. Verenigingen, stichtingen of anderen die werkzaam zijn op het gebied van natuurlandschapsbescherming of duurzaamheid te adviseren, te ondersteunen of ermee samen te werken.

4. Doelgroep

Inwoners Gemeente Alphen aan den Rijn en omstreken
Liefhebbers/geïnteresseerden in natuur en duurzaamheid

5. Ontwikkelingen 2020

Werkgebied IVN Alphen aan den Rijn 2020

- Renovatie van het Bezoekerscentrum De Veenweiden
- Nationale Boomfeestdag 18 maart 2020 met Thema 'Bomen geven energie'.
- Verschillende mijlpalen/jubilea
 - IVN Nederland bestaat 60 jaar
 - Vrijwillig Landschapsbeheer 40 jaar
 - Natuurkijkers 5 jaar!
- Uitbreiding Tiny forests

6. Aanpak

Voor het realiseren van de doelen van IVN Alphen aan den Rijn wordt gewerkt vanuit 3 strategische pijlers:

1. Basis op orde
2. Jeugd heeft de toekomst
3. Samen bereik je meer

6.1 Basis op orde

Vrijwilligers

Om de activiteiten op het gewenste niveau te kunnen voorzetten zijn vrijwilligers nodig. We mogen ons gelukkig prijzen met een voltallig bestuur, Streven is echter een bestuur met 7 leden, zodat het vele werk dan beter gespreid kan worden en we meer en meer verschillende expertise in huis kunnen hebben. Verder zijn goed functionerende en praktisch optimaal bezette werkgroepen een wens. Als bestuur zouden we nog graag een (sub)werkgroep Social media hebben en zo mogelijk een vrijwilligers coördinator.

De bezetting van de verschillende werkgroepen staat onder druk. In de excursie werkgroep hebben 4 natuurgidsen aangegeven minder te willen doen of zelfs te stoppen. Met de start van Natuurgidsen Opleiding begin 2020 kan de bezetting in de toekomst weer worden aangevuld, maar voor het komende jaar is de bezetting krap. Het programma voor 2020 is daardoor minder uitgebreid dan voorgaande jaren. Bij de coördinatoren van de excursie werkgroep, communicatiewerkgroep, jeugdgroepen en werkgroep lezingen is behoefte aan extra ondersteuning en/of spreiding van de werkzaamheden. Bij de Natuurkijkers is er al voor gekozen om de werkzaamheden van de coördinator te spreiden onder de leden. De coördinatoren van de werkgroep Milieu en Planologie en de Vlinderwerkgroep zullen naar verwachting de werkzaamheden neer leggen. (zie bijlage bezetting werkgroepen). Bonte Allerlei wordt ook een aparte werkgroep met een eigen coördinator (is het voorstel).

Professionaliseren

Het bestuur heeft inmiddels een vertrouwenspersoon voor onze afdeling kunnen benoemen. Om de vereniging verder te professionaliseren zullen we een **gedragscode invoeren**, inclusief het verplicht stellen van een Verklaring omtrent Gedrag voor leiders Jeugd en jongeren-werkgroep leden, de excursie werkgroep leden, de huidige en nieuw op te leiden natuurgidsen en allen die binnen onze vereniging in contact komen met kinderen en/of kwetsbare personen.

Het gebruik van **Social media** wordt ook binnen onze vereniging veelvuldig toegepast. Hiervoor willen we in het komende jaar **beleid** formuleren. Hoe moeten we hiermee als vereniging omgaan en voldoen aan de AVG-wetgeving.

Ook het opzetten van een **handreiking/draaiboek voor beginnende coördinatoren** voor werkgroepen is een beoogd plan. Met aandacht voor onderwerpen als gebruik huisstijl, reserveren ruimte, gebruik sociale media, gebruik ons.ivn, archivering etc.

6.2 Jeugd heeft de toekomst

De jeugdactiviteiten zijn een belangrijke pijler van IVN Alphen aan den Rijn. De jeugdgroepen *de Vlinders* (4-8 jaar) en *de Fladderaars* (8-12 jaar) komen ook volgend jaar 10x bij elkaar. De bezetting van de Fladderaars lijkt terug te lopen (ca. 25 kinderen i.p.v. 40). In 2019 is *de jeugdwerkgroep NatureXplorers* (12-16 jaar) gestart. Medio 2020 zal geëvalueerd worden of de opzet in de 2^e helft van het jaar wordt gecontinueerd. Voor natuurlijke aanwas vanuit de Fladderaars is het wel van belang dat de bezetting van de Fladderaars op peil blijft. De jeugdwerkgroep monitort en bekijkt of extra acties nodig zijn om aanmeldingen voor met name de Fladderaars te stimuleren. Drie keer per maand gaat de jeugdwerkgroep van IVN met de kinderen van *BSO de PaddenPoel* aan het werk. Gewerkt wordt met de moestuinbakken, in de Tiny Forest bij de kinderboerderij, en ook zullen

de BSO kinderen ontwerpen maken de nieuw aan te leggen Tiny Forest in het Zegerplasgebied. Daarnaast wordt door de jeugdwerkgroep ook *scholen* ontvangen bij het Bezoekerscentrum. Rond de Boomfeestdag worden speciale activiteiten ontwikkeld. (Zie bij 7.1 voor details)

6.3 Samen bereik je meer

Onderlinge samenwerking

Tussen de werkgroepen wordt ook veelvuldig onderling samengewerkt:

- 3 Lezingen worden gecombineerd met excursies
- Vrijwillig Landschapsbeheer gaat 2x met de jeugdwerkgroepen aan de slag.
- Natuurkierers bieden 5 dagdelen ondersteuning aan de Natuurgidsen in Opleiding, die zelf niet de mogelijkheid hebben om voor geschikt fotomaterieel te zorgen.
- Werkgroepen zorgen voor input voor de diverse communicatie-activiteiten.
- Natuurkierers zorgen voor foto's voor communicatie en educatieve doeleinden
- Vrienden van Het Heempad met Milieu en Planologie om standpunten t.a.v. werkgebied Boskoop te bepalen

Externe samenwerking

IVN Alphen werkt samen met een groot aantal partners. Zo mogelijk wordt aangesloten bij activiteiten van strategische partners, zoals Platform Recreatie en Toerisme (PReT), Vrienden Park Zegersloot, Bezoekerscentrum De Veenweiden, Archeon, Avifauna. Ook worden activiteiten georganiseerd met filmhuis Parktheater, Groei en Bloei, de kinderboerderij, duikvereniging Atlantis.

Met organisaties op het gebied van natuur en duurzaamheid bestaan contacten en wordt deelgenomen aan netwerkbijeenkomsten. Hier worden contacten gelegd/verbindingen gezocht/samenwerking gecreëerd. Belangrijk om hierin te noemen zijn:

- IVN Zuid-Holland
- IVN Landelijk
- Provinciaal PR-platform
- Provinciaal Bestuurlijk Overleg
- Gemeente Alphen aan den Rijn

Gemeente Alphen aan den Rijn

De Gemeente Alphen aan den Rijn is een belangrijk partner op verschillende terreinen, waar vanuit de werkgroepen verschillende contacten zijn. Waar we het eens zijn, willen we graag aansluiten bij de visie en plannen van de Gemeente Alphen aan den Rijn. Waar we het niet eens zijn, gaan we graag in gesprek.

De majeure planologische ontwikkelingen en beheerontwikkelingen in de gemeente Alphen aan den Rijn worden gevolgd door de werkgroep Milieu en Planologie en waar het Boskoop raakt ook door de werkgroep Vrienden van het Heempad.

Onze bijzondere aandacht hebben in ieder geval:

- Nieuwe oeververbinding over de Gouwe bij Boskoop
- Woningbouwontwikkelingen
- Nieuw entree van Archeon
- Plannen voor het Kreekrugpad

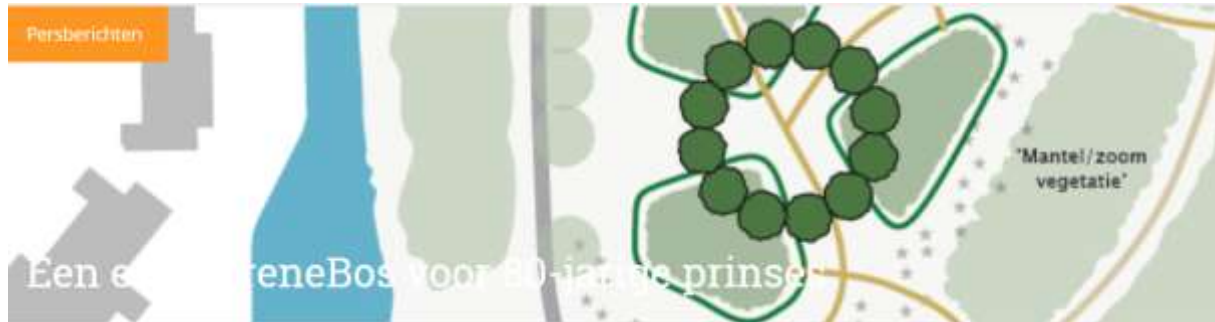
t.a.v. beheer

- Bomen- en maaibeleid
 - o Aanleg van nog minimaal vier Tiny Forest in de gemeente
 - o Ontwikkeling Park Zegersloot Noord
 - o Zwarte Pad in Boskoop
 - o Spoorbos (nabij parklaanpark Boskoop)
- Adviezen ecologisch bermbeheer (vrienden van het Heempad)

Met gemeente Alphen aan den Rijn en het waterschap heeft IVN (werkgroep Vrijwillig Landschapsbeheer) overeenkomsten over het beheer van mooie stukjes natuur in onze gemeente. Van alle plekken die IVN onderhoudt is een digitale overzichtskaart gemaakt.

De werkgroep communicatie stemt af en sluit aan bij de diverse communicatieactiviteiten van de gemeente zoals rond Steenbreek. We hopen als vereniging ook in het komende jaar onze bijdrage te leveren aan de bewustwording en mogelijke oplossingen voor de klimaatproblemen. Binnen onze gemeente zullen we ons uiterste best doen dit bij de politieke vertegenwoordigers onder de aandacht te houden.

7. Activiteiten

7.1 Speciale events

Nationale boomfeestdag

Nationale Boomfeestdag is op 18 maart 2020 met Thema 'Bomen geven energie'. Alphen aan den Rijn besteedt extra aandacht aan bewustwording, klimaat en natuur' en opent tegelijkertijd het Irene bos. 400 kinderen van de Alphenese basisscholen zullen ruim 2000 bomen aanplanten.

- In de week daaraan voorafgaand ontvangt IVN diverse scholen voor een Natuursafari, een beleving in het bos. In het kader hiervan is aan IVN Nederland gevraagd een 'scharrelkids bomen zoekkaart' te ontwikkelen. De scholen kunnen inschrijven op een menukaart, waarbij IVN Alphen een van de aanbieders is.
- Samen met Gemeente Alphen aan den Rijn, Bij Hen, De Schaapskooi en de Kinderboerderij wordt een belevingspad aangelegd van de parkeerplaats via de verschillende attracties naar het nieuwe Prinses Irenebos.
- Natuurkijkers kunnen een fotoverslag maken.
- Communicatief zal IVN Alphen aan den Rijn voorafgaand en tijdens dit moment gebruik maken om IVN onder de aandacht te brengen, maar ook nieuwe (jeugd-)leden te werven.
- Met IVN landelijk is contact om de 'grote bak' in te zetten.

Renovatie van het Bezoekerscentrum

Uitzicht op een afronding van de renovatie van het Bezoekerscentrum in 2020. Voor IVN Alphen staat hier een mooie plek in het centrum gereserveerd. Plannen worden uitgewerkt voor de inrichting van een computerhoek en de bemensing daarvan. De IVN-hoek biedt prima kansen om onze vereniging te promoten, vragen van geïnteresseerden te beantwoorden, kinderen aan te trekken met knutselwerkjes, informatiemateriaal uit te delen. Kortom een goede manier om IVN Alphen en (omgang met) de natuur nog meer en beter voor het voetlicht te brengen. In het voorjaar is een feestelijke opening van het gerenoveerde Bezoekerscentrum gepland.

Diverse Jubilea

- In 2020 is het 60 jaar geleden dat het IVN Nederland is opgericht. Dit jubileum wordt dan ook landelijk groots gevierd met een uitgebreide mediacampagne en in het najaar een festival voor alle IVN-leden. Het IVN heeft, om dit feest veel bekendheid te geven, hiervoor een thema gekozen: "De liefde voor de natuur doorgeven".
- Vrijwillig Landschapsbeheer bestaat 40 jaar
- Special Bonte Allerlei verzorgt door de Natuurkijkers ter gelegenheid van hun 5-jarig bestaan. Dit is een extra uitgave van Bont Allerlei welke geheel gevuld en geredigeerd zal worden door de Natuurkijkers.

Uitbreiding Tiny forests

De Tiny Forests houden de verschillende werkgroepen bezig. De werkgroep Vrienden van het Heempad denken actief mee in opzet, kansen en realisaties. Werkgroep Milieu en Planologie monitort bomenbeleid in het algemeen en de ontwikkeling rond de Tiny Forests specifiek.

Ook de jeugdgroepen worden hierbij betrokken. Op welke wijze wordt nog uitgewerkt. De werkgroep Vrijwillig Landschapsbeheer wordt ingeschakeld voor groot onderhoud.

Bomenfilm van Monique Smulders

In het Parktheater wordt 3x de bomenfilm 'De fascinerende wereld van Bomen' een natuurfilm over het leven van, en rond bomen van Monique Smulders getoond. Aansluitend is een excursie.

7.2. Basisactiviteiten IVN Alphen

Met de basisactiviteiten wordt een bijdrage geleverd aan de doelen van IVN Alphen aan den Rijn:

Educatie

- Beeldbank Natuurkijkers ontsluiten en actiever gebruiken voor PR en educatieve doeleinden. Toegankelijkheid vergroten. De Natuurkijkers ontwikkelen activiteiten om (nog) betere foto's in de beeldbank te plaatsen en een groter keuzemogelijkheid voor de gebruikers.
- 4 Lezingen
- Groot aantal excursies van een combinatie van bekende, maar ook nieuwe excursies (zie bijlage)
- De Vogelwerkgroep Alphen aan den Rijn organiseert voor belangstellenden jaarlijks twintig excursies naar interessante vogelgebieden in Nederland. Deze informatie is te vinden op www.vwgalphen.nl
- De Vlinderwerkgroep Alphen aan den Rijn organiseert jaarlijks twee publieksexcursies en doet mee aan de Nationale NachtvlinderNacht.

Vrijwillig landschapsbeheer

In 2020 worden weer minstens 6 werkdagen op zaterdag georganiseerd. Daarnaast worden ook werkdagen door de week georganiseerd en 3x in de maand op vaste vrijdagochtenden wordt in 2020 gecontinueerd. Op verzoek worden 'specials' georganiseerd.

Het Spijkerboor is en blijft de thuisbasis, op deze hakhoutkade is altijd wat te doen. Daar werkt IVN Alphen voor het Zuid-Hollands Landschap. Wij zorgen voor net dat

beetje extra waardoor we met maatwerk de natuurwaarde van de geriefbosjes en houtkades hoog kunnen houden.

Aandacht voor kwetsbare groepen

- Voor kinderen van cliënten van de voedselbank zijn een aantal plaatsen in de jeugdgroepen opengesteld.
- Mensen met een visuele beperking participeren in het excursieprogramma met extra ondersteuning van gidsen. De groep heeft behoefte aan meer lopen. Gekeken wordt of en hoe dat te combineren is met de doelstelling van IVN, die de focus heeft op educatie en niet zozeer het lopen van afstanden.

Duurzaamheid

Duurzaamheid gaat steeds meer handen en voeten krijgen en wordt door onze natuurgidsen in de excursies ingebed. Streven is dit op een natuurlijke manier te laten verlopen.

IVN Alphen aan den Rijn levert hier ook een bijdrage aan door te participeren in de diverse tellingen om de stand van zaken in de natuur te monitoren:

- Vogelwerkgroep Alphen aan den Rijn:
 - o Wintervogeltellingen voor SOVON Vogelonderzoek Nederland (Polder Vierambacht, Langeraarse Plassen en Gouwebos Waddinxveen);
 - o Broedvogelonderzoek voor SOVON Vogelonderzoek Nederland (Heemgebied Kromme Aar, Weteringpad, Zaans Rietveld);
 - o Broedvogeltellingen voor Natuurmonumenten (Nieuwkoop) en Staatsbosbeheer (Geerplas Langeraar);
 - o Uilenwerkgroep: herstel van broedmogelijkheden voor Kerkuil en Steenuil;
 - o Zwaluwenwerkgroep Rijnstreek: telling Huiszwaluwen en aanleg nestwanden voor Oeverzwaluwen;
 - o Kolonievogelonderzoek (aalscholver, Blauwe reiger, Visdief).
- Vlinderwerkgroep:
 - o Monitoring vlinders voor Vlinderstichting Wageningen (Zegersloot, Gnephoek, Rietveld, Kerk en Zanen);
 - o Onderhouden en beheren Vlinderidylles (Zegersloot en Gnephoek).

We hopen als vereniging in het komende jaar onze bijdrage te leveren aan de bewustwording en mogelijke oplossingen voor de klimaatproblemen door

- Binnen onze gemeente zullen we ons uiterste best doen dit bij de politieke vertegenwoordigers onder de aandacht te houden
- Promoten opruimacties, lezingen en duurzaamheidsactiviteiten te ondersteunen (ook met kramen op duurzaamheidsmarkten)
- Inbedden milieu onderwerpen in de jeugd- en lezingenprogramma's
- Integreeren milieu-onderwerpen in excursies

8. Communicatie

Communicatie heeft ten doel:

- De zichtbaarheid/bekendheid van IVN Alphen te behouden en te vergroten en daarmee de doelen en missie van IVN Alphen uit te dragen;
- Huidige aantal leden en donateurs te behouden of uit te breiden;
- Vrijwilligers te werven om een actieve bijdrage aan de doelen van IVN Alphen te leveren

Hiervoor worden de activiteiten verder onder de aandacht gebracht door:

- Persberichten vooraf en achteraf¹
- Maandelijks activiteitenmails naar leden/donateurs
- Website IVN Alphen aan den Rijn
- Activiteiten in database IVN Nederland
- Kramen bij 12-15 evenementen
- 4x per jaar Activiteitenfolders voor het komende kwartaal
- 4 per jaar Activiteitenposters voor de infoborden (locaties in Bezoekerscentrum, in het Zegersloot Infobord, bij Spookverlaat, bij Oude Wereld in Kerk en Zanen Alphen en in Boskoop)
- Folderen bij ±5 evenementen
- Facebook
- Bont Allerlei 4x per jaar
- Aan te haken landelijke activiteiten, zoals de Nationale Boomfeestdag, NL doet, Nationale Natuurwerkdag en Steenbreekactiviteiten met Groei en Bloei en Gemeente Alphen aan den Rijn.

De verschillende werkgroepen leveren hiervoor de input. Gezocht wordt naar mogelijkheden om in de activiteiten zodanig een accent te leggen, dat IVN Alphen meer 30-50 jarige aantrekt en zo verjongt.

Daarnaast:

- Zijn er plannen om Bont Allerlei in kleur uit te brengen en te moderniseren. Om dit te kunnen financieren wordt hiervoor naast adverteerders ook sponsors gezocht.
- Wordt in de maandelijkse bijeenkomsten van de Natuurkijkers iedere keer door en groepslid een korte presentatie over een aan natuurfotografie gerelateerd onderwerp gehouden. Ook zal voor de leden een lezing Natuurfotografie worden georganiseerd.
- Worden elke maand de gemaakte foto's besproken en toegevoegd aan de Beeldbank. Alle leden met een account in de beeldbank ontvangen via email updates van alle nieuwe en gewijzigde foto's in de Beeldbank.
- Informatie verstrekken aan belangstellenden
- Nieuwe leden verwelkomt en tegelijkertijd gepolst voor interesse voor vrijwilligerswerk.

¹ Werkgroep communicatie doet dit voor de excursiegroep en de cursusgroep. De werkgroep Jeugd verzorgt zelf de persberichten.

Bijlage A - Bezetting werkgroepen

Werkgroep	Behoefte
Excursie werkgroep	Er zijn 12 gidsen en 2 die gebeld mogen worden als we vastlopen. Er is een nieuwe gids bij gekomen.
	4 gidsen hebben aangegeven om minder te willen doen of te willen stoppen.
	Deel van de gidsen draait mee in de NatuurGidsenOpleiding (NGO) en hebben daardoor minder tijd beschikbaar voor excursies.
	Op dit moment zijn er 2 leden die de coördinator zijn van de excursiewerkgroep. In de toekomst moet er minstens 1 coördinator bij komen.
	De start van een nieuwe gidsencursus is van belang om nieuwe verhalen te krijgen en aanvulling op het gidsen bestand.
Lezingen werkgroep	De werkgroep bestaat uit 4 personen en kan nieuwe leden gebruiken. Dat zal in de toekomst de continuïteit ten goede komen.
Landschapsbeheer	Gemiddeld rond de 20 vrijwilligers per keer. Voldoende, maar aanwas blijft altijd nodig.
Jeugdgroepen	Beschikt over een flink aantal jeugdbegeleiders en een vrijwilliger bij schoolactiviteiten en andere niet werkgroep gerelateerde activiteiten.
	Aantal begeleiders zijn verhuisd en een aantal overgegaan naar de NatureXplorers.
	Vanwege lagere bezetting bij Fladderaars nu geen probleem.
	Back-up voor Gerda, coördinator van de jeugdgroepen is gewenst. Bij vakantie of afwezigheid worden coördinatie-activiteiten niet automatisch overgenomen.
Werkgroep Planologie en Milieu	De werkgroep telt 6 actieve leden.
	Er wordt een nieuwe voorzitter/coördinator gezocht.
Natuurkiekers	11 leden, 2 aspirant-leden. Alle leden zijn actief.
Communicatie werkgroep	Voor kramen zijn ca 15 vrijwilligers beschikbaar. Voor website, facebook en verspreiding folders e.d. 3-4 vrijwilligers. Het overige werk doet de coördinator zelf.
	Een tweede PR-vrijwilliger zou heel welkom zijn. Op de vacature voor PR-assistent komt tot nu toe geen respons. Zie verder het volgende punt.
	Gezocht wordt naar vrijwilliger die gesprekken voert met potentiële vrijwilligers, (mede) zorg draagt voor de IVN-hoek en roosters maakt voor bemensing van de IVN-hoek
	Webmaster en Facebookbeheerster hebben elk een vervanger. PR heeft geen vervangers. Daarom is het plan het PR-werk te splitsen in onderdelen en die onder te brengen bij verschillende vrijwilligers. Die vrijwilligers vormen dan samen de werkgroep PR en kunnen zo nodig (tijdelijk) taken combineren of van elkaar overnemen.

Bont Allerlei	De werkgroep Bont Allerlei bestaat uit een redactieteam, dat werk van elkaar kan overnemen. Dit geldt niet voor de lay-out, maar daarvoor is de groep met een 2e persoon in gesprek. Daarnaast is het wenselijk de redactie van Bont Allerlei te verzelfstandigen tot werkgroep. Een coördinator wordt gezocht.
	4 vrijwilligers vormen de redactie. Waarschijnlijk krijgt Marius versterking bij het opmaken van Bont Allerlei tijdens de vakantieperiode.
Vlinderwerkgroep	8 leden, er wordt een nieuwe coördinator gezocht.
	60 leden, waarvan 10 actief. Sub werkgroepen: Uilenwerkgroep: 5 leden Zwaluwenwerkgroep: 25 leden

Bijlage B - Inventarisatie behoefte aan opleiding en middelen

Opleidingen en ontwikkeling

<u>Wie</u>	<u>Wat</u>
Communicatie werkgroep	3x training gesprekstechniek 2x Schrijven persberichten Gastvrouw/-heer training voor vrijwilligers IVN-hoek
Jeugdwerkgroep	Met alle begeleiders een ochtend op stap in een natuurgebied gekoppeld aan een educatief moment.

Middelen

<u>Wie</u>	<u>Wat</u>
Jeugdgroepen	Bodywarmers (uit potje 'groen doet goed')
Communicatie werkgroep	IVN-kleding en - badge